
Malen, Grezian

Gure gazteak lankidetzan Eskualdeko gazte asko ibiltzen da lankidetzan programetan

---

Malen Garmendia Gomez
Itziar Gomez Sarasola

Malen, zu sanjuandarra zara jaiotzez, orain Irunen bizi zara eta erreteriarak dituzu ama eta aitona-amonak. Nongoa sentitzen zara?

Inongoa eta leku guztietakoa. Pasai Donibane oso maitea dut, hangoak ditut aita eta aitaren familia. Lagunak irundarrak eta zu eta zure familia Erreteriarakoa. Hala ere mundutarra sentitzen naiz, non jaiotzen garen eta non bizi garen kasualitateak direla pentsatzen dut.

Greziar egin dituzu hiru hilabete, errefuxiatu kanpamendu batean. Zerk bultzatu zintuen Greziara joatera?

Beti nahi izan dut lagundu. Karrera bukatzean banekien horrelako zerbait egin nahi nuela. Hasi nintzen Gobernu kanpoko erakunde (ong) desberdinak begiratzen munduan zehar. Hedabideetan ere berriak ikusi eta entzuten nituen etengabe, aztertzen hasi eta azkenean iritsi zen ordua. Beharra zuten pertsona horiei laguntzera joan behar nuela erabaki nuen. Eta zergatik Greziara? Ba aukera egokia zela uste nuelako, laguntzeko ez da urrun joan behar.

Norekin joan zinen?

Bakarrik. Ohituta nago bakarrik ibiltzen. 16 urterekin Estatu Batuetan izan nintzen High School batean ikasten, adin horretan etxetik kanpo urtebete egin duzunean asko heltzen zara, erabakiak zuk zeuk bakarrik hartzen ikasten duzu eta horrek askeago egin nau. Erasmus ere Suedian egin nuen. Badakit etxetik kanpo moldatzen. Beraz, lasai joan nintzen Greziara. Zu agian ez zeunden hain lasai, ezta?

Bueno, beti daukazu kezka. Ez nuen ezagutzen zu zindozen proiektu hori. Harreman guztiak Internetez egin zintuen eta horrek beti ematen du erreparo pixka bat. Esan egia, izan zenuen arazoren bat bakarrik joateagatik?

Ez, benetan, ondo moldatu naiz. Egia esan, gustatzen zait bakarrik ibiltzea. Horixe da edozein lekutan murgiltzeko aukerarik onena.

Argi dago, bai, neska ausarta zara eta horrek inbidia ematen dit. Nik gaztetan horrelako aukeraren bat izango banu, ez dakit bakarrik joateko gai izango ote nintzatekeen.

Ez naiz beldurtia horrelako gauzetarako. Ez dut uste ausarta naizenik ere, pertsona normala naiz. Baina ez naiz kikiltzen, hori zuen meritua ere bada, beti bultzatu izan nauzue esperientzia berriak bizitzera.

Greziar zein proiektutan parte hartu zenuen?

Project ELEA. Bikote batek sortu zuen, bat alemana da eta bestea Ziprekoa, Paula eta Andreas. Lesbosen ibili ziren laguntzen egunero txalupa piloa iristen zen garaian. Han ikusi zuten kanpamenduak hobeto antolatuko behar zirela, errefuxiatuek bizitza duin bat merezi zutela. Eskerak egin zituzten kanpamendu desberdinetan beren proiektua martxan jartzeko eta azkenean baiezkoa lortu zuten Atenaseko ELEONAS kanpamenduan.

Zein zen zure lana errefuxiatuen kanpamenduan?

Ekintza desberdinak daude proiektuaren barruan. Iritsi nintzenez oinarriko ekintzetan parte hartzen nuen; janari eta arropa banaketan. Greziako ministerioak

furgoneta bat bidaltzen du egunero kanpamendura eta guk hango errefuxiatuei banatzen genien.

Nolakoa izaten da janaria?

Gehien bat arroza eta pasta. Tarteka lentejak, garbantzoak eta babarrunak. Haragia egun berezietan, normalki igandetan. Arrainik ez. Haurdun zeudenei eta diabetikoei menu berezia ekartzen zitzaien. Haur txikientzat esne banaketa *Milk distribution* egoten zen; esne hautsa, jaioberritatik 2 urtera arte. Beste haurrek ez zuten esnerik. Askotan etortzen zitzaizkigun amak esne eske eta guk ezin eman. Une latzak pasatzen dira batzuetan.

Zuk Haur Hezkuntza ikasi duzu eta hori balio izan zaizu han?

Jakina. Berehala ikusten duzu han haur asko daudela. Ni iritsi nintzenean Astrid, kataluniar bat arduratzen zen haurren hezkuntzaz. Ni harekin lanean hasi nintzen, astebetera Astrid Katalunyarara itzuli zen eta

orduan neu jarri ninduten arduradun. Lan interesgarria izan da. Han ez dago eskola araturik, gurasoek ez dute haurrak inora bidaltzeko beharrik ikusten. Baina egunean zehar haurrak gerturatzen ziren eta harreman politak egin nituen, bai hurrekin eta baita haien familiekin ere. Bestalde, emakumeekin ere lan egiten genuen *Woman self expression* izeneko taldean. Hemen gauza desberdinei buruz hitz egiten genuen, emakumeak lasai egoteko aukera zuten, giro goxoa sortzen zenean gai desberdinei buruz hitz egiten genuen. Egia esan, ikuspuntua ez da hain desberdina, haiek ere gizartearen parte izan nahi dute, emakumea izatea beste era batera bizi dute.

Zenbat jende zegoen zuen kanpamenduan?

2500 pertsona inguru. Bolondres talde desberdinak geunden, ez ELEAkoak bakarrik, Acnur eta beste erakunderen bat ere bazegoen.

Nolako harremana zenuen errefuxiatuekin?

Harreman estua. Egia esan, ni iritsi nintzenerako ohituta zeuden bolondresekin harremana izaten. Hala ere kanpamendua handia da eta denetarik dago, batzuek lehen egunetik hurbiltzen dira ikusten dutenean benetako kezka duzula beraiengan. Beste batzuei kostatzen zaie hurbiltzea. Kontziente dira zu denboraldi baterako zoazela eta gogorra egiten zaie denboraldi jakin baterako harremanak egitea.

Ondo hartu zintuzten?

Oso ondo sentitu nintzen. Jakiten dutenean denbora luzerako zoazela poza hartzen dute eta konfiantza tratua lortzen duzu.

Zein hizkuntzatan moldatzen zineten?

Ingelesa erabiltzen genuen. Bueno, saiatzen dira, azken batean jakin beharra tokatu zaie. Batzuek besteek baino hobeto hitz egiten dute noski. Keinu hizkuntzak ere balio du, ondo elkar ulertzen genuen. Bolondresak ere interesatzen gara beren hizkuntzarekin, oinarritzko hitzak ikasten dituzu eta horrek estutu egiten du harremana.

Nolakoa da haien benetako egoera?

Egoera desberdinak dituzte, nazionalitatearen arabera. Eta nazionalitate askotako jendea dago. Nik uste 50 herrialdeetakoak egongo direla. Nik ezagutu nituen Siriakoak, Afganistanekoak, Pakistanekoak, Palestinakoak, Iranekoak, Irak, Gambia, Sierra Leona, Senegal, Costa de Marfil...

Zerk mindu zaitu bereziki han?

Ez dakit esaten, zu hara iristen zara eta haiekin zaude denbora konpartitzen, ahal duzun guztia haiekin partekatzen. Agian *ong* handien lan egiteko erak sumindu nau. Ez dut ulertzen beraien funtzionamendua. Nola hartzen dituzten erabakiak beraien duten diru guztia gastatzeko. Kudeaketa egokia egiten ote duten zailantza sartzen zaizu. Errefuxiatuenganako hurbiltasun eta komunikazio eskasa ote duten.

Greziar gobernuak laguntzen die errefuxiatuei?

Alde batetik bai. Krisi hau beraiengan hartzea tokatu zaie eta beharrei erantzuten diete, ez dakit ahal duten guztian, baina egiten ari dira, beste herrialde askok baino gehiago dudarik gabe.

Ikusten diozu irteerarik errefuxiatuen egoerari?

Bai noski. Baina ez dago dena ez gobernuen esku, ezta jendearen esku ere, denon esku dago. Nik uste esparru guztietan lan egin behar dela, baita hemen ere. Errefuxiatuak normaltasunez onartzeko, haien egoera jakinarazi behar da bai eskoletan, bai jendarteko arlo guztietan, oso garrantzitsua da. Kontzientziatu egin behar dugu zergatik datozen, guk bezalako pertsona bezala ikusi behar ditugu, normalak dira. Baina bestalde, ezin da itxaron kontzientzia hori gu guztion artean zabaldu arte. Oraintxe bertan, familia piloa dago hor zain. Gobernuen hautua izan behar du hurbiltzea, ikustea zein den egoera eta hona ekartzea.

Baztertuak sentitzen dira?

Ez dute beren egoera oso ondo ulertzen. Denetik dago, baina gehienek dakiten bakarra da euren herria gerran dagoela eta handik ihes egin dutela. Iristean lasaiago daude, arriskutik kanpo, baina denbora pasa eta egoera ez dela aldatzen ikustean ezin egona sortzen zaie. Konturatzen dira beren egoerak ez duela aurrera egiten, seme-alabei bizitza on bat eskaini nahi diete, baina hortxe ezer egin gabe daudela jabetzen direnean oso gaizki pasatzen dute. Baztertuta sentitzen dira. Ezin dute ulertu; zergatik ez du nire egoerak aurrera egiten? Zer gertatzen da? Nik zer erru daukat? Kanpamenduetan depresio, antsietatea eta buru osasun arazoak izaten dira.

Hiru hilabete egin dituzu han, desberdin itzuli zara?

Jakina. Haien egoera lehenengo eskutik ezagutzen duzunean kontzienteago zara. Nik uste asko irabazi dudala pertsonalki eta nire burua profesionalki ikusteko ere balio izan zait. Badakit egoera zail bat nola

kudeatu eta horrek konfiantza ematen dit etorkizunari begira.

Itzultzeko asmoa daukazu?

Nahi nuke, bai.

Baduzu harremanik hango jendearekin?

Bai. Whatsap eta Facebook bidez batez ere. Saiatzen dira ingelesez hitz egiten, badago jendea gaztelera pixka bat dakiena. Badut haien berri, bai.

Nongoak zineten boluntarioak?

Leku askotakoak. Espainiako nahiko boluntario etortzen zen eta euskaldunak ere asko. Proporzioan euskaldun asko. Poza hartzen nuen euskaldunen bat etortzen zenean.

Lankidetzan ibiltzeak zer ematen dizu pertsona gisa?

Zure bizitza desberdin baloratzen duzu. Munduko errealitate desberdinak ezagutzen dituzu eta konturatzeko zara denak berdina gaita, leku desberdinetan jaio gaita, hori dugu alde bakarra. Ez gara ez hobekak, ez okerragoak. Non jaiotzen garen kasualitate hutsa da.

Baduzu beste lankidetzaren bat egiteko asmorik?

Bai, uda honetan Perura noa Eusko Jaurlaritzaren beka batekin.

Sekula joan ez garenak konturatzeko gara errefuxiatuen egoeraz?

Esperientziak entzunda ideia bat hartzen da, bai, baina joan eta haiekin bizitu arte ez dakizu zer sentitzen den. Bestalde, nik uste kanpamendu batera joatea ez dela laguntzera joatea, gu ez gara salbatzaileak. Haiekin elkarrekin lan egitera goaz, erakutsi behar zaie badela benetan beraietaz kezkatzen den jendea, munduak badakiela existitzen direla.

Perun zer egitera zoaz?

Beste lankidetzeta mota bat. Ez dakit zehazki zertan, eskola batera noa. Gehien bat bertakoengandik ikastera eta beste bizitzeko era bat ezagutzera.

Ilusioz, ezta?

Bai noski. Beti. Jende berria, leku berriak, kultura berriak ezagutzeko beti da interesgarria eta aberasgarria.

Muxu zaparrada, Malen. Eta laster arte.

